Svar på övningar

1 Vuostasj lågos

1C

1. Mån lav Gáhti.
2. Mån lav Jåvvå.
3. Mån lav Siggá.

1D

1. Buoris. Buoris.
2. Hivás. Hivás.

1F

1. Dála bussa boahtá. Hivás.
2. Dála bijlla boahtá. Hivás.
3. Dála Vuollá boahtá. Buoris.
4. Dála Iŋŋgá boahtá. Buoris.

2 Nubbe lågos

2D

1. Buoris. Mån **lav** Vuollá.
2. Muv namma **l** Siggá.
3. Na gut **la** dån?
4. Mån **lav** Jåvvå.
5. Vaj de, dån **la** Jåvvå.
6. Dála **l** muv áhkásj Iŋŋgá.
7. Dat **la** Ábmut.

2E

1. Buoris.
   Buoragit viesov.
2. Gåktu vieso?
3. Buoris.
   Hivás.

2F

1. Gut la dån?
2. Gut la sån?
3. Gut la sån?
4. Gåktu vieso?
5. Gut boahtá?

2G

1. gietjav-guhtta-guhtta-akta-aktse-niellja-gålmmå-vihtta

2. gietjav-vihtta-gietjav-gietjav-niellja-niellja-nållå-nållå

3. aktse-niellja-gáktsa-akta-niellja-vihtta-vihtta-aktse

4. gáktsa-akta-nållå-nållå-gålmmå-gålmmå-nållå-nållå

2I

1. guokta
2. aktse
3. niellja
4. lågev
5. nållå
6. guhtta
7. gietjav
8. gáktsa

3 Goalmát lågos

Infinitiv

boah-tet
lieh-ket
gul-lat
man-nat
vuo-djet
vies-sot

3C

1. Gut dåvla **boahtá**?
2. Siggá **boahtá**.
3. Sån **vuodjá**.
4. Dån gus **vuojá?**
5. Na **vuojáv**.
6. Gåktu **vieso**?
7. Buoragit **viesov**.
8. Gånnå **l** Gáhti?
9. Gáhti **l** ålggon.
10. (Mån) dåhku **manáv**.

3E

1. Buoris.
2. Buoragit viesov./Buoragit mån.
3. Ánná buoragit viessu.
5. Vuollá boahtá.
5. Hivás.

3F

1. Gut boahtá?
2. Gåktu vieso?
3. Le gus hivsik?
4. Gut dåhku vuodjá?
5. Gåktu vieso?
6. Gåktu sån viessu?

4 Nälját lågos

Stavelsetakten i samiska ord

1.

ass-
goal-
guos-
vuol-

2.

– ∪
gul-lá
vies-su
bår-råt
as-tav

3.

guosse
mielkke
bårråt
buorre

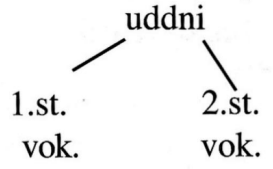
4.

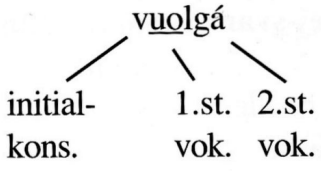
åvddål
káffa
viessu
asstat

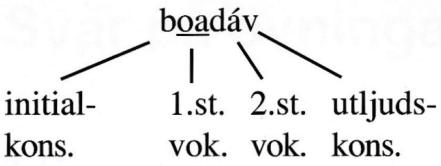
5.

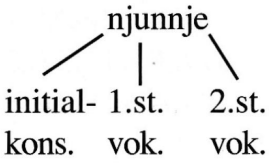
ju-gáv
vuo-jáv
Máht-tu
buo-ris

6.

Negering i sammansättning med 'liehket', ***att vara***

Sån ij jugá.
Dån i bårå.
Sån ij boade.
Sån ij la ålggon.

Frågor med 'gus'

Gulá gus?
Boahtá gus?
I gus (dån) bårå?
Ij la gus (sån) ålggon?

Användning av personliga pronomen

Boadáv.
Dån i asta.
Mån iv gulá.

Ja- och nej-svar

Boahtá. Ij boade.
Astav. Iv asta.
Lev. Iv la.
Jugáv. Iv jugá.

4A

1. Vuojáv.
2. Vuodjá.
3. Boadáv.
4. Manáv.
5. Båråv.
6. Boahtá.
7. Vuolgáv.
8. Guláv.
9. Jugáv.
10. Astav.

4B

1. Iv boade.
2. Ij (sån) boade.
3. Iv vuolge.
4. Ij (sån) vuolge.
5. Iv (mån) idet vuolge.
6. Ij la tea.
7. Ij (sån) vuolge.
8. Iv gulá.
9. Ij (sån) asta.

4C

1. **Boahtá gus** Ánndi uddni?
2. **Jugá gus**?
3. **Asta gus**?
4. **Juhká gus** Gáhti?
5. **Vuolggá gus** Máhttu?
6. **Vuolgá gus**?
7. **Gulá gus**?
8. **Boadá gus** diehki?

4D

1. Gut boahtá?
2. Le gus káffa?
3. Boahtá gus bussa?
4. Gut vuodjá?
5. Gåktu vieso?

5 Vidát lågos

5A
1. Mielkev oastáv.
2. Káfav jugáv.
3. Máhttu márfev bårrå.
4. Jåvvå teav juhká.
5. Sidáv lájbev.
6. Vuostáv båråv.

5B
1. Gáhti, **mielkev** oasstá.
2. Na, jugá **káfav**! (ackusativ)
3. Le gus **vuodja**? (nominativ)
4. Bårå **márfev**! (ackusativ)
5. I gus dån **lájbev** bårå? (ackusativ)
6. Ij la desti **vuosstá**. (nominativ)
7. Mån **teav** sidáv. (ackusativ)
8. Ij gus Ábmut **káfav** jugá? (ackusativ)

5E
1. Sån káfav juhká.
2. Sån teav juhká.

5F
1. Sån márfev bårrå.
2. Sån vuostáv bårrå.

5G
1. Sån lájbev oasstá.
2. Sån márfev oasstá.

5H
1. Sån mielkev juhká.
2. Sån bijlav vuodjá.

5I

tejav

6 Gudát lågos

Inessiv

skåvlån
Divtasvuonan
lájben
Máhtun

6A
1. Ij la, sån la bijlan.
2. Ij la, sån la boargálin.
3. Ij la, sån la dåben.
4. lj la, sån la påvstån.

6B
1. Gånnå **l** ieddne?
2. Ieddne l **boargálin**.
3. **Majt** sån dåppe?
4. (Sån) mielkev **oasstá**.
5. Na Jåvvå, **majt** dån bårå?
6. (Mån) lájbev **båråv**.
7. I gus (dån) mielkev aj **jugá**?
8. **Jugáv**/Iv **jugá**

6C
1. Gånnå dån åro?
2. Gånnå l Máhttu?
3. Gånnå l Ábmut?
4. Le gus dån hejman?
5. Gånnå l Máhttu?
6. Gånnå l Sunná.

7 Giehttjit lågos

Genitiv av jämnstaviga substantiv

Iŋgá brevva
Ándi bena
Máhtu ieddne
åhpadiddje bárnne

Verb med tre stavelser

1.p. vuosedav
2.p. vuoseda
3.p. vuoset

1.p. sámástav
2.p.sámásta
3.p.sámás

Negeringsform och imperativ av verb med tre stavelser

iv vuoseda
iv sámásta

7A
1. Máhtu Gáhti.
2. Risstina Häjkka.

7D
1. Hejka boargál.
2. Iŋgá bijlla.
3. Hejka dåhpe.
4. Máhtu bena.
5. Iedne lájbbe.
6. Hejka filmma.
7. Iŋgá bárnne.

8 Gávtsát lågos

Verbet *att ha* i samiska

Iŋgán la muoddá.
Máhtun la niejdda.
Sujna l vuossa.
Åhpadiddjen la brevva.
Le gus dujna lájbbe?
Mujna ij la giebnne.
Gänna l bijlla?

8A
1. Máhtun la bena.
2. Máhtun la låvdagoahte.
3. Ándin la bijlla.
4. Hejkan la dåhpe.
5. Máhtun la stihkkadåkså.
6. Iŋgán la rujtta.

8B
1. Vaj nåv, iednen la káffa.
2. Vaj nåv, Ándin la bijlla.
3. Vaj nåv, Áhtjen la bena.
4. Vaj nåv, áhtjen la giebnne.
5. Vaj nåv, Bávvan la dåhpe.

8E
1. Gånnå l duv **dåhpe**?
2. Muv vuossa l **hejman/dåben**.
3. Mij la duv **áhtje/iedne** namma?
4. Le gus dujna **bijlla/muoddá**?
5. Årov **Måsken - Jielleváren - Hábmerin**.
6. Le gus áhttje **ålggon - låvdagoaden**?
7. Oaste **lájbev - vuostáv - márfev**!
8. Gånnå l duv **áhkásj - bárnne - niejdda**?
9. Mij la duv **vuossan**?

10. Le gus Máhtun **bijlla - rujtta**?
11. Dån i goassak vuoseda **filmav**.
12. Mujna ij la tjiehpes **åhpadiddje**.
13. Sujna l girjje **skåvlån**.

9 Avtsát lågos

Supinum - 'för att ...'

1.
jugátjit
båråtjit
boadátjit
vuolgátjit

2.
åhpadittjat
málestittjat

Illativ

áhkkuj
äddnáj
Jåvvåj
bijllaj
goahtáj
Máhttuj
kafeaj
Ájluoktaj
Måsskåj

9A
1. Máhtáv./Máhtáv juojggat.
   Iv máhte./Iv máhte juojggat.
2. Máhtáv./Máhtáv tjuojggat.
   Iv máhte./Iv máhte tjuojggat.
3. Galgav./Galgav bårråt.
   Iv./Iv mån galga bårråt.
4. Boadáv./Iv (mån) boade.
5. Galgav./Iv (mån) galga mákset.
6. Sidáv./Iv (mån) sidá.
7. Máhtáv./Máhtáv (mån) vuodjet.
   Iv máhte./Iv máhte vuodjet.

9B
1. Ánndi ij máhte dárustit.
2. Häjkka máhttá sámástit.
3. Máhttu máhttá juojggat.
4. Siggá ij máhte vuodjet.
5. Gáhti máhttá tjuojggat.

9C
Sån gal **máhttá** tjuojggat.
Lássi ij **máhte** tjuojggat.
Máhtá gus tjállet?.
Mån gåjt **máhtáv** juojggat.

9E
1. Gesi l dát káffa?
   Dat la áhttjáj.
2. Gesi l dát mielkke?
   Dat la äddnáj
3. Gesi l dát tea?
   Dat la Iŋŋgáj.
4. Gesi l dát lájbbe?
   Dat la Máhttuj.
5. Gesi l dát márffe?
   Dat la Bávvaj.
6. Gesi l dát vuosstá?
   Dat la Iellij.

10 Lågåt lågos

10A
Mádjá brevva boahtá Ájluovtas.
Iŋgá brevva boahtá Ájluovtas.
Máhtu brevva boahtá Narvijkas.
Gádi brevva boahtá Gásluovtas.
Ábmuda brevva boahtá Måskes.

10B
Dát bussa manná **Divtasvuonas Jåhkåmåhkkåj**.
Dát bussa manná **Ájluovtas Bodöddjuj**.
Dát bussa manná **Gásluovtas Narvijkkaj**.
Dát bussa manná **Bálágis Gásluoktaj**.
Dát bussa manná **Jielleváres Jåhkåmåhkkåj**.

10C
1. Áhkko **Måsskåj** vuolggá.
2. Sån **bijlan** tjåhkkåj.
3. Sån **bijlas** boahtá.
4. Gáhti l **påvstån**.
5. Sujna l **vuossa**.
6. **Vuossan** la girjje ja skurppo.
7. **Vuossas** válldá girjev ja skurpov.
8. - Mij la **skurpon**?
   - Na hulloskirtto.
9. Siggá vádtsá **påvstås** boargálij.
10. **Boargálin** vuojáv ja vuostáv oasstá.
11. Sån boahtá **boargális**, ja **kafeaj** vádtsá.
12. Dåvla l Ánná-Sunná.
    Sån **Ájluovtas** boahtá.

10F
1. Måj lin låvdagoaden.
2. Måj juojggin.
3. Måj lájbev oasstin.
4. Måj káfav juhkin.
5. Måj tjuojggin.
6. Måj mannin bussa maŋen.

11 Lågenanvuostasj lågos

Komitativ

Sáhkadav Mádjájn iehkedis.
Sujna l låvdagoahte maŋen.
Sån juhká káfav mielkijn.
Måj áhtjijn Gásluoktaj mannin.
Måj Ábmudijn káfav juhkin kafean kloahkka vidán.
Vuojáv dåhku bijlajn.
Sån ájggu Máhtujn sáhkadit
Galgav oasstet márfev lájbijn.

Postposition och preposition

jávre badjel
åvddål/åvddåla ájllega

Klockslag

Tjåhkanibme l duorastagá bielle gudán.
Måj mannin skåvllåj kloahkka gávtsen.
Hálediddje manná kvártta lågenanguoktáj.
Jåhtelisvanás boahtá Gásluoktaj kvártta nielje badjel.

Nijlas bargguj boahtá vihtta minuvta gietja badjel.
Dåhku galgav guoktalåk minuvta aktsáj.
Riŋŋgi munji vihtta minuvta låhkåj.
Bårråp guoktalåk minuvta vidá badjel.
Lav ålgus bargatjit lågenanavta bájken.

11A
Kvártta avtse badjel.
Vihtta minuvta låge badjel.
Guoktalåk minuvta lågenanavta badjel.
Vihtta minuvta bielle aktaj.
Bielle guovten.
Vihtta minuvta bielle gålmå badjel.
Kvártta guhttaj.
Lågen.
Kvártta avta badjel.

11B
08.30/20.30
10.00/22.00
01.05/13.05
07.40/19.40
02.30/14.30
04.15/16.15
9.55/21.55
11.10/23.10

11C
1. dijstahka
2. lávvodahka
3. duorastahka
4. duorastahka
5. bierjjedagá
6. mánnodagá

12 Lågenannubbe lågos

Nominativ flertal av substantiv

giebne
niejda
áhko
biebmo

Ackusativ flertal av substantiv

guossijt
káfajt
niejdajt

Användningen av elativ

2 lijttera tjátjes
7 skurpo teas
5 kilo biergos

Räkneord + genitiv ental

gålmmå hejma
lågev márfe
niellja báhtja
galla guosse?

12A
1. Oastáv gålmmå lájbe.
2. Båråv guokta márfe.
3. Guhtta guosse båhti.
4. Iŋgán li vihtta såhkårgáhko.
5. Máhtun la (akta) bijlla.
6. Iŋŋgá ájggu lågev måne oasstet.

12C
Le gus dujna **filma** vuossan?
Le. Mujna li gålmmå **filma**.
Le gus dujna muoddá manen? **Le**.
(Mån) viettjav dav **ájtes**.
Buvte vil guokta **klåhka**.
Le gus dujna **kloahkka** manen?
Iv mån dárbaha **klåhkav**.
Manen?
Ájgov ådå **klåhkav boargálin** oasstet.
Boargálin **li** vájku man állo **klåhkajs**.
Gallen boahteba Ánndi ja Máhttu?
Såj boahteba **bielle gietjan** iehkedis.
Siri l aj fáron. **Sij** vadnasa manen båhti.
Diedá gus galla guosse **båhti**?
Iv diede. Vissa guoktalåges. Ja vil lågev **máná**.
Båhti gus Vuollá **máná** aj?
Båhti.

12D
1. lågenanguokta måne.
2. guokta kilo såhkkårijs
3. guokta kilo jáfojs
4. gålmmå lijttera mielkes
5. kilov vuojas
6. såltijt ja pihppárijt.